

HOLMI

XX. évfolyam 7. szám

2008. július

Szerkeszti: Réz Pál (főszerkesztő),
Radnóti Sándor (bírálat), Várady Szabolcs (vers), Závada Pál (széppróza),
Fodor Géza, Szalai Júlia, Voszka Éva

Szerkesztőbizottság: Bodor Ádám, Dávidházi Péter,
Göncz Árpád, Kocsis Zoltán, Lator László,
Ludassy Mária, Nádasy Ádám, Rakovszky Zsuzsa.
Tördelőszerkesztő: Környei Anikó. A szöveget gondozta: Zsarnay Erzsébet

---

TARTALOM

- Tandori Dezső*: Ködleonínusok • 831
Rába György: Elalvás előtt • 832
A győzelem • 832
Másféle préda • 833
Németh Andor emlékirataiból (Közzéteszi
Botka Ferenc) • 834
Kelecsényi László: Az Ottlik-mozi • 846
Ozoli Ágnes: Trolizás • 859
Fogarassy Miklós: „A barátság szelleme” • 862
Szabó István levelei könyvtáros barátaihoz
(Közzéteszi *Fogarassy Miklós*) • 864
Pollágh Péter: Nincs köd • 876
Mese, habbal • 877
Az ég vele • 877
A Dédi végezne • 878
Sopotnik Zoltán: Futódédi • 878
Futótavasz • 879
Futóhomok • 880
Finy Petra: Anyabörtön • 881
Pósfai György: Tull úr emlékezik • 882
Turi Tímea: fekete-fehér • 886
Váradi Péter: Szertartásrendek • 891
Iona a viharban • 892
Loschitz Ferenc: Költözés előtt • 893
Ami eltűnik • 894
Benedek István Gábor: Lajos Fülöp huszonkét aranya • 895

- Bokody Péter*: Az arc előtt és után (Lévinas bölcséletének folytathatóságáról) • 918
- Vattamány Gyula*: „Legmélyebb bugyraimban” (Ál-Alexandriai Eusebiosz, az ördög, a pokol és a zsidók) • 930
- Gellén-Miklós Gábor*: Ennyi volt • 940
- G. István László*: Ne érjen több homok • 940
Függőketrec • 941
- Kántor Zsolt*: A lélek sava • 942
- Gál Ferenc*: Természeti jelenségekről • 942
Mítoszokhoz • 943
- Karády Viktor*: Fejtő Ferenc (1909–2008) emlékére • 944

FIGYELŐ

- Ludassy Mária*: Cassirer a felvilágosodás filozófiájáról (Ernst Cassirer: A felvilágosodás filozófiája) • 951
- Lengyel András*: „...a dolgok értelme szétoszlik, akár a felhő” (Angyalosi Gergely: Ignotus-tanulmányok) • 962
- Lackfi János*: Kőkönyv (G. István László: Homokfűga) • 970

VITA

- Kodolányi Gyula*: Illyés és a „polgári költők” • 973
- Radnóti Sándor*: Sánta Ferenc (1927–2008) • 978
- Erdélyi Ágnes*: Halda Alíz (1928–2008) • 981
- Gyáni Gábor*: Péter László (1929–2008) • 983

Megjelenik havonta. Felelős kiadó: Réz Pál. Vörösmarty Társaság
Levélcím: HOLMI c/o Réz Pál, 1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/A
Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág
Előfizethető közvetlenül a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján,
Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál
(Bp. VIII., Orczy tér 1. Tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp. 1900)
További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu
Előfizethető még postai utalványon Závada Pál címén (1092 Budapest, Ráday u. 11–13.)
Előfizetési díj fél évre 2500, egy évre 5000 forint, külföldön 50, illetve 100 euró
Tördelte: Kardos Gábor. Nyomtatta az ADUPRINT Kft. Vezető: Tóth Béláné

A HOLMI honlapja: www.holmi.org

ISSN 0865-2864

Tandori Dezső

KÖDLEONÍNUSOK

Könyv, csak-a-címig-irandó, légy te szabad s eliramló,
 Vagy: meg mit légy? egyszer sem! csoda-célja-se kegyhely.
 ...Választékos a szó, jaj, durva a semmije-óhaj,
 s – vissza! – a semmi se jár már; úton a lény, de csak átszáll,
 átszálló lény, én, s géz végül a torkon, elér, kész
 avval a sors, fut a vér, szét, festi követ-meg-a-szélét
 útnak, a fák, a monet-ik megröppenve, ha érik
 perspektívájuknak köd-karaját, tovahullnak.
 Már a hiperrealizmus kérdi, na, holtra-ha, mit tudsz,
 elme, te, sejtve derengő, ennek telje ha eljő?
 S futnak az útfelek, és akadálydöntő remegés
 futja be testük a négy lábúaknak, ja, terítsd rá,
 dörrén a...szisszen a...fegyver, tű? Soha nem kell
 hajtani, tartani már; dombja-halomba beáll.
 Elviszik. És mi, ha fáj ott, néked, akadt akadályod?
 Vagy csak törpe-mi-céllal mentél, gépi acéllal
 így ütközve? A jégen – s fára! – zuhanva...s a vérben,
 vagy bent, inszalagok közt vesztve a hasznót, az eszközt,
 mind, ami semmi-időn még voltál épp, csupa ködkép,
 annyi se. Megfeketült karral, örökre elült
 tervekkel – lenolajt meg krétát venni; meredsz meg! –,
 vagy még jönnek a bicskák, túlsúlyod ha kinyitják,
 senki se kérdi, az alkony szép-e a londoni parkon
 versbe-szerezve, a hídon mit vársz, végre kinyíljon...
 Semmit. A föld meg az ég hajlik mind közelébb:
 egymáshoz. Kimaradsz, s rád már csak emitti mihasznák
 néznek, az ottaniak kény-kegye épp lemaradt
 egy töredék kis időre, hagytak rossz önerődre,
 ó, jaj, nem hiheted! Ez csak a képzeleted,
 már nem működgetve, igenlőn biccen a medve,
 s nem-játék-a-madárfej, görcs kezéd annyira mást lel,
 nem mint reggeleken, hol csoda-vágya-elem
 volt ilyen érintés, várd egy napodon figyel és áld,
 s így pedig: áldásoddal! Hívság, mennyi az óhaj.
 És eljön, hamar: ennyid lesz örök-élte semennyid,
 gépkocsi zöldbe befordul, gyomrod végszava kordul,
 markol el-egyre, kitépáz, és körülötted a szép máz,
 még hogy a tér! szeretett tér! innen már sose mennél
 – s visznek, mondom. Elég. Könyv, tudd néma szerét,
 légy te szabad s eliramló, mit se beszélj mi-se-halló,

köd, kavarulj, noha virrad, híg leonínusod írjad,
sűrűd. Hagyd, mi-egyéb az, már nem enyém ez a víg gaz.
Könyv, te maradj maradandó, címe-csak...és lehangyandó.
ÉLETEM EGY RÉMÁLOM VOLT (VAGY TÖBB?) – kicsinálom
rossz viccnek, ha-mi múlt.

Megvirradt:
beborult.

Rába György

ELALVÁS ELŐTT

Bárcsak ezt a két kezét
kulcsolnám imára
mint réges-rég gyermeki
ártatlanság korába
Én Istenem jó Istenem
lecsukódik már a szemem
de a tiéd nyitva Atyám
amíg alszom vigyázz reám
Ám fönnakad pillantásom
míg az egy szem altatómat
legalább azt be nem veszem
csak az ami álomra nógat
az se rögtön minthogy előbb
kell még egy könyv mákonya
éles elme társasága
nagy képzelet szebb világba
elragadó mozdonya

A GYŐZELEM

Babel emlékének

Mit látott csíptetője üvegén keresztül
mikor hadteste belovagolt a bevett településre
mit látott nyergében zötykölődve az író
múlt történetek méltatója és az átélteké

a kövezeten még véres viaszfigurákat
 feketére perzselődött homlokzatokon át
 üres ablakszemükből összetiport rozsvetést
 használt gyufaszálak glédáját volt nyírfaligetet
 a paták elgurult lekváros ibrikeket roppantottak
 leszakadt lábakkal kezekkel vegyest
 egy fészkerben csonttá aszottan makogó túlélők
 a helyiség sarkában félig letakart tetem
 a hadfiak nem tekintenek a páratlan számokra
 a hadfiak nem tekintenek a páros számokra
 ki osztott Isten helyett szerepet itt
 lenyelte nyelvét a harang az énekszót a pernye
 az alvégen ahol az előőrs házak elmaradoznak
 fölgújtott kazlak fényénél vizslatják a világot
 és nekirugtatnak a földuzzadt folyónak
 új rettenetek friss izgalmak felé

MÁSFÉLE PRÉDA

Jobb volna mintha mintát
 naphosszat csodálni
 Krúdyt vagy Kosztolányit inkább
 s nem félálmodokat megszakítani
 fontos tanácskozások
 elmulasztott találkák
 mulatságok görögtüze helyett
 fölpeckelni szemhéjamat
 röptében megragadni
 a rebbenő képzeteket
 csőrükben eleven
 vergődő szavakat
 még élő szervezeteket
 én voltam én vagyok
 a zsákmány a préda
 elbliccelt alkoholista
 egy másik elemésztőbb
 szenvedély martaléka